

Osmanlı İmparatorluğunda Yüksek Şûra 1861 'de Kuruldu Yalanı

Hürol Tasdelen

Ankara, Mayıs 2019

“huoltasdelen.com” sitesi yayınıdır.

Her hakkı saklıdır. Atıf yapılmadan hiçbir bölümü kopyalanamaz.

Giriş

Türkiye'deki Hür masonlar ve Özgür masonlar, kökenleri olarak 1861'de kurulduğu söylenen Eski ve Kabul Edilmiş Yüksek Şûra (EKSR)¹, Yüksek Şûra'yı alırlar. Ancak, böyle bir Yüksek Şûranın kurulduğuna, var olduğuna dair elde hiçbir belge ve kanıt olmadığı gibi, EKSR Yüksek Şûranın kuruluşunda onay alınması gereken Amerika EKSR Güney Yetki Alanında, 1861 'de berat alındığına dair bir kayıt, bilgi de bulunmamaktadır. Masonların savına göre, Belçika'da "Avrupa EKSR Yüksek Şûralar Konvanında", Osmanlı İmparatorluğunda bir EKSR Yüksek Şûra kurmak için karar alınır. Bunun için de, Mısır Prensi Mehmet Halim Paşa görevlendirilir ve 1861 yılında İstanbul'da bir Yüksek Şûra kurulur. Belçika'da ilgili belgelerde (arşivlerde) böyle bir toplantı olduğuna, söylenen kararın alındığına dair hiçbir bilgi, belge, kayıt bulunmamaktadır.

Türkiye 'de Hür Masonlar ve Özgür Masonlar, her iki taraf da, Yüksek Şûra, kuruluş beratının kendilerinde olduğunu söylemektedir ama ortada bir berat bulunmamaktadır.

O tarihlerde, İngilizler İstanbul da Taşra Bölge Büyük Locası kurmuşlar. İngilizlerin kurduğu bu masonik örgüte dair kayıtları ve kanıtları, yerli masonlarımız kendi savlarında kurulduğunu söyledikleri Yüksek Şûra için kanıt olarak kullanmaya çalışıyorlar.

Tarih bilimi, gerçeklikte var olan yerli ve yabancı kaynaklar, belgeler, Türkiye 'de EKSR Yüksek Şûranın ilk olarak 1909 'da kurulduğunu somut ve tartışılmayacak bir gerçeklik içinde ortaya koyduğu halde, ülkemizdeki mason grupları neden bu gerçek dışı öyküye inanmakta, sahiplenmektedirler?

Kurgusal değerlendirmeler yapmadan, bilimsel yöntemle bu durumu anlamaya çalışalım.

Bu durum sadece masonik yapılarda değil; dini cemaatlerde, siyasi partilerde, tarikatlarda, üniversitelerde ve hatta bazı şirketlerde bile görülür.

Toplumbilimde "**kurumsal meşruiyet için köken mitolojisi oluşturma**" denir.

¹ , 4-33 dereceler arasının yapılanması. Ayrıntı için, xxx bakın.

Bir kuruluş ne kadar eski görünürse, o kadar “köklü”, “oturmuş”, “saygın” algılanır. Bu, özellikle gelenek ve ritüel üzerine kurulu yapılar için çok daha önemlidir.

Max Weber değerlendirmesiyle, kurumlar üç tür otorite yaratır: karizmatik, yasal, geleneksel.

Geleneksel otorite: “*Biz 150 yıldır aynı ayinleri sürdürüyoruz*” gibi savlarayaşlanır. Gerçek tarih 1909 olsa, “eski gelenek” savı zayıflar. 1861 gibi daha eski bir tarih “ritüelin kadim kimliği” duygusunu besler.

Kolektif kimlik oluşturma: Bütün topluluklar kendilerine “kurucu bir hikâye” yaratma eğilimindedir. Antropolojide buna “kurucu mit” denir. Bu mit gerçeğe yüzde yüz uymak zorunda değildir; grubun birlik duygusuna hizmet etmesi yeterlidir.

Psikolojik olarak değerlendirdiğimizde;

Grup düşüncesi oluşturma. Kurum içinde yıllardır tekrarlanan bir bilgi “doğru hissedilir”. Yeni üyeler sorgulamaz. Üst düzeyde biri sorgulasa bile bunu “uyumsuzluk” olarak görebilir. Irving Janis’in “grup düşüncesi” kuramına göre; Çelişkili bilgi bastırılır, uyum baskısı artar, eleştirel düşünme azalır. Grup dışından gelen bilgi tehdit gibi algılanır. Bu nedenle gerçek tarih bilinse bile seslendirilmez.

Bilişsel uyumsuzluk, Leon Festinger kuramı. Kişi veya grup, yıllarca savunduğu bir bilginin yanlış olduğunu öğrenince rahatsızlık yaşar. Bunu gidermek için, yeni bilgiyi reddeder, eski bilgiyi güçlendirir, yeni açıklamalar üretir:

“1861 daha doğru olmalı, çünkü biz hep böyle öğrendik” *gibi*.

Kurumsal narsisizm. Her örgüt kendini diğerlerinden daha özel görmek ister. Kökenin eski olması “biz seçkin, kadim, köklü bir topluluğuz” duygusunu besler.

Tarikat içinde bu gerçeği gören araştırmacı, eski, üst düzey, tarih bilgisi olan üye, mason yok mu diye merak edersek, bilimsel yöntemle yanıtlara ulaşabiliriz.

Bilimsel literatür, hiyerarşik yapılarda şu olguyu gösterir:

Bilgiyi bilenler susabilir. Tarikatın, cemaatin, kurumun genel anlatısına ters düşmek itibar kaybı yaratabilir, “Geleneğe ihanet” suçlaması gelebilir. Yapının bütünlüğünün zarar göreceği, “boşuna tartışma açmanın” yararsız olduğu düşünülür Bu nedenle üst düzey kişiler bile “susma eğilimi” gösterebilir. Bu durum psikolojide “Çoğulcu

Cehalet” (pluralistic ignorance)² ve “Suskunluk Sarmalı” (spiral of silence) olarak bilinir.

Yeni bilgi, tehdit oluşturur. Gerçek tarih, 1909 kabul edilirse: Ritüelin kökeni tartışılır, üst otoritelerin geçmişte yanlış söylediği ortaya çıkar, kurumsal saygınlık zedelenir, grup içi güven sarsılır. Bu nedenle de kurumlar “savunma refleksi” geliştirirler.

Deđerlendirmeyi özetlersek;

1861; Simgesel, kimlik kurucu, gelenek inşa eden bir tarih olabilir.

1909; Tarihsel belgelerle doğrulanabilir gerçek kuruluřtur.

Kurumların bu tür farkları bastırması; meşruiyet arayışı, geleneksel otorite kurulumu, bilişsel uyumsuzluk, grup düşüncesi, kurumsal narsizim, kimlik mitolojisi oluşturma gibi tamamen mekanizmalarla açıklanabilir.

Bu nedenle tek başına masonik yapılara özgü değildir; tüm kapalı, ritüeli, gelenek vurgulu örgütlerde aynı dinamik görülür.

Bilimsel yöntemle araştırma yapan kişinin görevi, eleştirdiği kurumun, tarikat çerçevesi içinde koşullandırılmış düşünceden bağımsız olarak; doğruya olası en yakın, deneysel olarak gözlemlenebilir, doğru – yanlış tartışması yapılabilir açıklamayı üretmektir.

Bilimsel yöntemle hareket eden araştırmacının görevi; kanıta dayalı, yanlışlanabilir, nesnel, tekrarlanabilir açıklamalar üreterek gerçeğe olabildiğince yaklaşmaktır.

² Çoğulcu cehalet, sosyal psikolojide, bir topluluğun üyelerinin çoğunluğunun bir normu reddetmesi ancak yanlış bir şekilde çoğunluğun o normu onayladığını varsayarak, bu norma uyarak yaşamını devam ettirmesi durumudur. Çoğulcu cehalet kavramı, Daniel Katz ve Floyd H. Allport tarafından 1931 yılında ortaya atılmıştır. - Vikipedi

Mehmet Abdülhalim / Halim Paşa

Hür ve Özgür masonların hepsinin milli masonluğun kökü olarak sahiplendikleri kişi; Osmanlıya karşı isyan etmiş, Mısır Ayanı Mehmet Ali Paşanın oğlu, sabık Mısır prensidir!

Görsel 1. Abdülhalim Paşa

Mehmet Abdülhalim Paşa, kendi iktidarı için Avrupalılar ile her türlü işbirliğine girmiş, Mısır'da masonluğu olabildiğince desteklemiş; böylece yabancıların desteği ile Mısır da iktidarı ele geçirmeyi hedeflemiş. İşler istediği gibi gitmemiş, Mısır'da iktidar savaşımını kaybetmiş ve Mısır 'dan kaçarak İstanbul 'a gelmiş bir kişi...

Mehmet Abdülhalim Paşa, Türk değil, Mısırlı Arap milliyetçisi.

Mason Tarikatı ve Emperyalizm kitabında³ fakir ayrıntıları ile anlattığı mason örgütlenmesinden bir bölümü anımsayalım; Yüksek Şûra kurmak için **9** tane **genel müfettiş** unvanlı 33.º mason gerekir. Oysa ortada bir tek Halim Paşa var ve Mehmet Halim Paşanın 15.º derecesi de yetmez aslında, Abdülhalim Paşa 'ya 33.º verilir. Boyacı küpü gibi, sok çıkar, oldu 33.º derece. Bu Mısırlı Arap milliyetçisinin nerede mason olduğu ve 33.º kimden aldığı da bilinmemekte; belge yok, bir sürü dedikodu ve temelsiz bilgi üstüne kurgulu bir sav.

Mason Yılmaz Altuğ derlemiştir;

“1- Mehmet Abdülhalim Paşa İngiltere 'de 33°'yi almıştır. Bunu merhum Eski ve Şeref Hâkim Büyük Amir Sahir Erman Kardeş, 'Parvis Philisophique Grubunda' Fransızca verdiği bir konferansta söylemiştir.

2- Mehmet Abdülhalim Paşa Mısırda Mason olmuştur. Kemalettin Apak, Ana Çizgileriyle Türkiye'deki Masonluk Tarihi, İstanbul 1958 s. 55 (Provincial Lodge)

³ (Taşdelen, 2019)

3- Mehmet Abdülhalim Paşa Sir Henry Bulwer'in kurduğu Bulwer Locasında Masonluğa girmiştir. (Abdurrahman Erginsoy, Türkiye'de Masonluğun doğuşu, 2. baskı 1996 s.25)

4- Mehmet Abdülhalim Paşa Fransız Yüksek Şûra azasındandı. (Türkiyede Hür Masonluk Tarihi, İstanbul, 1951 s. 77. Alman Masonu (*) Mimar Sinan Seri Konferansları; 26.02.2003 Walter Teufel'de eserinde Türk Yüksek Şûrasının 1804'te kurulmuş olan Fransız Yüksek Şûrası tarafından tesis edildiğini göstermektedir. Halim Paşanın Fransa Yüksek Şûrası üyesi olduğunu ve o Yüksek Şûradan yetkili bulunduğunu göstermektedir. (A. Erginsoy, op. cit. s.)

5- Prens Halim Paşa 1845'te Fransa'da mason olmuştur. Orhan Koloğlu - Sultan Abdülhamid ve Masonlar, 3. bası 2001 s. 61. Necdet Egeran ise Yüksek Şûranın "Mehmet Halim Paşa tarafından değil de İstanbul'da Güney Jüridiksiyonundan (Birleşik Amerika'da Charlestownda) patent almış bir İskoç riti Yüksek Şûrası yine yabancılar tarafından kurulmuştur, demektir. (E. N. Egeran, Gerçek Yüzü ile Masonluk 1972). Mısırlı Prens Abdülhalim Paşa tarafından kurulan ilk Türk Şûrası Büyük Doğu Güney Jüridiksiyonunun merkezi Charleston şehrindeki (Müttehid Yüksek Şûralar Vâlidesi) tarafından tasdik olunmuştur. Bu tasdik 1869 yılında olmuştur. (Apak, Op. cit. 55) ⁴

"Türkiye'de Masonluk Tarihi Başlıklı değerli eserinin 1. Cildinde Sayın Celil Layiktez de Başlangıçta 1721 - 1956 da (İstanbul, 1999 da) Prens Halim Paşanın nerede mason olduğuna temas etmemektedir. "⁵

Mason Yılmaz Altuğ 'a sorular sormak gerekiyor.

1. Hukuk akademisyeni Sahir Erman, söz edilen konuşmada belge sunmuş mu? Hayır. Sahir Erman 'ın sözleri yeterliyse buna tarihsel gerçek değil, körü körüne inanmak denmez mi?

⁴ Bunun "onay" belgesi ortada bulunmamaktadır. Amerika Güney Yetki Alanı kayıtlarında bu çalışmamızda aktarılan iç raporlarında İngiliz Hyde Clark' ın kurduğu Yüksek Şûra anlatılmaktadır.

⁵ (Altuğ, 2003, s. 217)

2. Kemalettin Apak 'ın kitabı maddi yanışlarla dolu, bilimsel ciddiyeti olmayan bir mahalle kahve sohbeti düzeyinde bir yazı. Kitapta da bu konudada belge yok, yalnızca kurgu var.
3. Abdurahman Erginsoy çalışmasında belge sunmuş mu? Hayır.
4. 3. Maddede sorduđum soru ve yanıt.
5. Masonlar karar versinler artık, Belçika mason yargısı mı kurdu Fransa mason yargısı mı yoksa Amerika EKSR Güney Yargısından berat mı aldılar? Bari kendi içlerinde tutarlı kalsalar.

1861 'de Kuruldu Savı

33.° ve Büyük Loca baş masonu Kemalettin Apak, Türkiye'de masonluk tarihi yazmaya çok meraklı ama kitabı çelişkiler, tutarsızlıklar dolu; belge olmadan masal gibi yazmış. Onlardan biri daha;

“Belçika Süprem Konseyinin 1954 yılında çıkan bülteninde Şûrayı Alî-Osmani 24. cü Süprem Konsey olarak 1861 kuruluş tarihiyle yer almıştır. Ancak üç yıl sonra 1864'de İzmir'e nakledilmiştir. İtalyan Süprem Konseyi tarafından 1885 yılında İstanbul'da Türkiye'ye mahsus bir Süprem Konsey daha tesis edilmiş, ancak bunlarla ilgili bir kayıt ve hatıra bulunamamıştır diye yazılmaktadır. (Apak, op. cit. s. 57).”⁶

Mason Yılmaz Altuğ kendi savını çürütürken, biraderi Kemalettin Apak tarafından yazılanların uydurma olduğunu ortaya koymuyor mu?

33.° mason Ahmet Akkan;

“1861 yılında, Fransız Yüksek Şûra azasından Mısırlı Prens Abdülhalim Paşa tarafından Osmanlı ilk Şûra-i Âli'si kurulmuş ve A.B.D. Güney jüridiksiyonu Yüksek Şûrasınca da kabul ve tasdik edilmiştir. Sultan Abdülmecit'in ölümü ile Sultan Abdülaziz'in cülûsu esnasında husule gelen bu ilk teşekkül muntazam çalışmamıştı.”⁷

Belge yok!

Masonları “Bir bölen”, 33.°, baş mason E. Necdet Egeran;

“Bundan beş yıl sonra da, 1861 'de Amerika Güney Jüridiksiyonundan berat almak suretiyle yine yabancılar tarafından İstanbul'da sözü geçmiş olan Skoç Riti Yüksek Şûrası kurulmuştur. Ancak bu iki teşekkül de, Milli Türk Masonluğunu memlekete mal edememiş, yabancı obediyanlara bağlı

⁶ (Altuğ, 2003, s. 217-221)

⁷ (Akkan, Mimar Sinan Yayınları, No.21; Büyük Üstadlar, 1997, s. 12)

münferit Mason Localarının mevcudiyetini ve onların ayrı ayrı çalışmalarını durumunu dahi aşamamıştır.”⁸

33.° mason Celil Lâyiktez de, bu kuruluşun 1869’da Amerika Güney Yetki Alanı tarafından “*kabul ve tasdik*” edildiğini söylemekte.⁹

Nerede o berat?

Mason belgeliklerinde yok. Güney Yetki Alanı kayıtlarında yok. Böyle bir belgenin olmadığını mason biraderler de söylüyor üstelik.

Yerli masonlar, Abdülhalim Paşanın Yüksek Şûra kurduğuna dair, ırkçı ve seri katil 33.° mason Albert Pike sözlerini ve Güney Yetki Alanı raporunu kanıt gösteriyorlar. Oysa durum başka, söz edilen belgelerde EKSR Yüksek Şûradan söz edilmiyor.

İngiliz Bölge Taşra Büyük Locası

Halim Paşalı hayali oluşuma karşılık, ortada İngilizlerin kurduğu bir gerçek yapı var. İngilizler, taşra / bölge büyük locasını 24.6.1862’de kurarlar.

Büyük Üstatlar: 1862-1865 Sir Bulwer, 1865-1869 H. Clark, 1869-1873 John Porter Brown. Son büyük üstadın, Stephan Scoulondi olduğu söylenmekte ama kapanış tarihi bilinmiyor.¹⁰

Gerçek, söz konusu tarihte, İzmir ‘de İngiltere B. Büyük Locasının “Taşra” Büyük Locanın varlığı söz konusudur. Büyük Loca ile EKSR Yüksek Şûranın başka masonik örgütler olduğu en somut mason gerçekliklerinden biri. İngiltere B. Büyük Locası, EKSR Yüksek Şûra varlığını kabul etmiyor ve İngiltere ‘de yok. İngiltere B. Büyük Locası, Osmanlı ‘da localar kuran Fransa mason yargısını, Belçika EKSR Yüksek Şûrasını düzenli masonik örgüt olarak kabul etmiyor ve tanımıyor. Bu yapılarla ilişkiye giren üyesi masonu da masonluktan atıyor.

⁸ (Egeran, Gerçek Yüzüyle Masonluk, s. 38)

⁹ (Lâyiktez C. , Türkiye’de Masonluk Tarihi Cilt:1 Başlangıç 1721-1956, 1999, s. 31)

¹⁰ (Atabek, Yabancı Obediyaslara Bağlı Osmanlı İmp.Çalışan Localar Hk., 1994, s. 178)

Mısırlı Prens Halim Paşa, kişisel iktidar hırsı içinde İzmir 'de İngiltere B. Büyük Locası tarafından kurulmuş Taşra Büyük Locasına da, o yapıya yamanmaya çalışmış, daha önce anlattım. Amerika Güney Yetki Alanı'ndaki tüm kayıtlar, tartışmalar da İngilizlerin kurduğu bu yapıya ait.

Amerika Güney Yetki Alanı, 1869 Yıllık Raporundan, bizi ilgilendiren bölümlerini okuyalım;

“P. Mn.¹¹ Goodall Kardeşimizin Kuzey Jüridiksiyonu Yüksek Şûrası'na sunduğu rapordan, İstanbul'da 1868 yılında İngiltere Büyük Locasının belirgin bir varlığının bulunmakta olduğunu, jüridiksiyonu içinde, ilki 1859'da kurulmuş, toplam 12 locasının bulunduğunu öğrendim. Burada, Fransa Grand Orient'inin yetkisiyle aynı yıl içinde kurulmuş olan 'L'Etoile du Bosphore' isimli bir Fransız locası vardır.

1868 yılında, Türkiye ve Mısır'da değişik Büyük Kuruluşların otoritesi altında çalışan yaklaşık 35 loca bulunmaktadır.

P Mn. Goodall K. şöyle demektedir: '1861 yılında Fransa Yüksek Şûrasından 33. dereceyi aldığı belirten bir Fransız kardeşin İstanbul'da, Türkiye ve Mısır için, Eski ve Kabul Edilmiş Skoç Riti'nin 33. derece Yüksek Şûrasını kurmuş olduğu; fakat bazı intizamsızlıkların ortaya çıktığı ve böyle bir Büyük Kuruluşun kurulabilmesi için özel yetki gerektiği ve sürecin uyku durumunda kaldığı belirtilmektedir. ‘¹²

Amerikalının raporunda söz edilen yapı, Türkiye 'de kökleri diye sahiplenip ilk kuruluş olarak savundukları olay bu.

*“1864 yılında **P Mn. Hyde Clarke** K. Fransa Yüksek Şûrası'ndan 33. dereceyi almış; Türkiye ve Mısır için Yüksek Şûrayı meşruiyete kavuşturacak yetkilere sahip olduğunu ileri sürmüş ve vadi veya Orient'ini İzmir'e taşımıştır. 1762 ve 1786 Büyük Anayasalarına dayanan Masonik yetkisini orada kullanmaya başlamıştır. (...)*

¹¹ P. Mn.; Pek Münevver : Yüksek Şûra 'da düzey gösteren bir unvan.

¹² (Belgelerle Türkiye'de Milli Masonluğun Kuruluş Yılı; 1909, 2012, s. 70-78)

Herhangi yabancı bir Masonik kuruluş tarafından daha henüz tanınmamış olması nedeniyle P Mn. Hyde Clarke K.'in Yüksek Şûrayı reorganize etme; 33. dereceyi tevcih etme; localara, şapitrlere, konsistuarlara berat verme özel yetkilerine sahip olup olmadığı sorusu ortaya çıkmaktadır. (...)

Belçika Yüksek Şûrası, benim kendilerinin 1802'de P Mn. De Grasse Kontu tarafından kurulduğunu ileri sürdüğünü belirtmekle gerçeği saptırmaktadır.”¹³

Yukarıda yazılanlar, İstanbul ‘da kurulan Yüksek Şûranın bir İngiliz tarafından kurulduğu savını değerlendirmekte ve Türkiye’de Hür Masonların ve Özgür Masonların sarıldıkları Belçika Yüksek Şûrasını ise açıkça yalancılıkla suçlamakta.

Bundan sonraki bölümde Hyde Clark’ı ve kurduğu savlanan Yüksek Şûrayı değerlendirmekte, kuşklarını anlatıyor;

“Hele böyle, P Mn. Hyde Clarke K. gibi bilgili, çok muhterem ve Mason olan bir centilmenin hilekarlık gibi bir suç işlemiş olacağını varsaymayı kendimize yakıştıramayız. Ancak, Yüksek Şûraların çoğalmaları ihtiyaca ve basirete dayanmadan olmamalıdır. (...)

Bugün için, varlığının delilini dayandırdığı kurumun onayını almayı başaramamış olmasına rağmen, bu Yüksek Şûraya bağlı alt kuruluşların sayısı ve kuvvetine ilişkin bilgileri ve ek olarak kuruluş yetkisini aldığı kudret konusunda bilgi istemenin ve de bu bilgiler gelene kadar onunla doğrudan işbirliği ya da dostça ilişki kurmayı ertelemenin doğru ve akılcı olacağı kanısını taşımaktayım.”¹⁴

Yüksek Şûra kuruluşu ve onayı konusunda dünyada tek yetkili ABD EKSR Güney Yetki Alanı Otoritesi yetkilileri, Hyde Clark tarafından kurulduğu söylenen Türkiye ve Mısır Yüksek Şûraları için; *“belgeleri ortada yok, belgelerini gösterene kadar da tanımıyoruz, ilişki de kurmayız”* diyor.

Amerikalı efendinin raporunda adı bile geçmeyen Prens Halim Paşa ise İngilizlere yamanmak peşindedir.

¹³ (Belgelerle Türkiye'de Milli Masonluğun Kuruluş Yılı; 1909, 2012, s. 70-78)

¹⁴ (Belgelerle Türkiye'de Milli Masonluğun Kuruluş Yılı; 1909, 2012, s. 70-78)

İngilizlerin kurduğu Taşra Büyük Locasının baş masonluk seçiminde önce seçilir ama uygun bulmazlar, gene masonik kurallara aykırı olarak baş masonluğu vermezler.

*“Porter Brown uzun zamandır İstanbul'da yaşayan Amerikalı bir kozmopolitendir. Centilmen bir araştırmacıdır. Amerika'da politikada nüfuzlu ailelerle ilişkidedir. Uzun yıllardır **Amerikanın baş dragomanı, sefaret sekreteri, işgüder ve baş konsolosudur.** Doğu bilimleri araştırmacısı olarak Avrupa ve Amerika'da ödüllendirilmiş ve tanınmıştır. Mason olarak daima İngiliz jürisdiksiyonuna bağlı kalmıştır... (...)*

Türkiye'de Masonluğu kurmuş olmanın tüm şerefini topladık, bundan sonra yalnızca sorunlarla karşılaşacağımız bir gerçektir. “¹⁵

HKEMBL üyesi mason Güngör Öcal biraz araştırınca doğruları buluyor ve yazdıklarına benzer bilgileri aktarıyor.¹⁶ ÖMBL baş masonlarından Hüseyin Özgen ise, Halim Paşa ile Hyde Clark tarafından kurulan yapıların birbirinin devamı olduğunu uydurmakta;

“1869 yılına gelindiğinde, yapılan inceleme ve denetimler sonucu Ulusal Süprem Konseyimiz düzenli olarak tanındı ve kayda alındı. Bir başka deyişle, bugünün 148 yıllık Türk Masonluğu tescil edilmiş oldu. (Buna ilişkin belgeleri, bu derginin sonlarında, Sevgili Önder Tuzcu kardeşimizin bir çalışmasında bulacaksınız.)”¹⁷

ÖMBL baş masonunun referans verdiği mason Önder Tuzcu belgeleri, İngilizlerin İzmir 'de kurdukları büyük locayı gösteriyor. ÖMBL büyük üstadının EKSR Yüksek Şûra ile Büyük Loca farkını bilmemesi olası mı? O zaman neden yalan yazıyor? Yanıtı Giriş bölümümüzde...

Büyük Üstat Hüseyin Özge, Profesör unvanlı bir akademisyen olarak, okuduğunu da mı anlamıyor diyeceğiz ama gerçekleri çarpıtma mason eylemi söz konusu olunca, ne akıl kalıyor, ne izan!

¹⁵ (Altuğ, 2003, s. 218-219); (Lâyıktez C. , İngiltere Büyük Locası Arşivlerinde Türkiye ile ilgili Dokümanlar (1857-1875), s. 39)

¹⁶ (Öcal, 2012, s. 38-40)

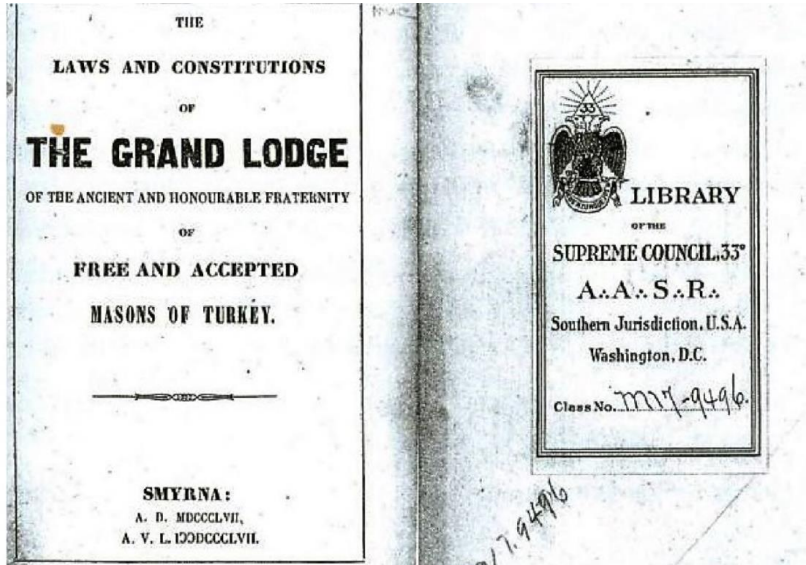
¹⁷ (Özgen H. , Doğru Yanıt İçin Hangi Pencereden, 2009, s. 3/7-4/7)

Amerika masonluğunun, mason yargısının patronu *Albert Pike*, *Osmanlı*'daki hiçbir Yüksek Şûranın **berati** olmadığını söylüyor. Bizim yerli masonların, 1861'deki Halim Paşanın Yüksek Şûra için kanıt olarak verdikleri raporda, İngilizlerin Hyde Clark ile kurdukları Yüksek Şûra anlatılıyor; Halim Paşanın adı bile geçmiyor.

Yapılan kimlik hırsızlığıdır. Yerli masonların hiçbiri okumaz mı bu raporu; biraderlerinin kitabında yazdıklarını da, utanmadan yalanın üstüne köklerini kurarlar. Yalanlarla ve tutarsızlık içindeki bu düşünceleri, Mimar Sinan Dergilerinde özel bölüm olarak aktarabiliyorlar. Türkiye'de mason biraderleri de araştırma, okuma, okuduğunu sorgulama yetileri olmadığı için, doğru olarak kabul ederler.

Sonuç olarak; 1861'de kurulduğu söylenen Yüksek Şûra'ya dair gerçekte elde hiçbir belge yok. Bir yalanın ardına girip, "*Masonluğumuz 250 yaşında*" diye kutlamak , trajikomik mi yoksa ucuz yalanlarla tarih ve kök hırsızlığı mı?

İngilizlerin Osmanlı 'da kurduğu büyük locaya dair yukarıda birçok bilgi verdik. ÖMBL masonlarından Önder Tuzcu'nun belgelerinden aktaralım.¹⁸ Aşağıda kitap kapağını verdiğimiz belge, yalnızca İzmir 'de bir bölge büyük loca kuruluşunu kanıtlar.

Belge 1. İngilizlerin İzmir 'de kurdukları Büyük Locanın Tüzük Kitabı ¹⁹

¹⁸ (Tuzcu, s. 2/18)

¹⁹ (Tuzcu, s. 2/18)

Büyük Üstat, mason başı Hüseyin Özgen ‘in 1861 Yüksek Şûrasına dair belgeler diye referans verdiği belgeler ifadesini, biraderi Önder Tuzcu yalanlar;

“24 Haziran 1862’de İstanbul’da İngiltere Büyükelçiliğinde ‘İngiltere Birleşik Büyük Locası’ (United Grand Lodge of England) Büyük Üstadı Zetland Dükünün verdiği patentle ‘Doğu İçin Bölge Büyük Locası’ (Provincial Grand Lodge for Orient, Grande Loge Provinciale Pour l’Orient) veya ‘Türkiye Bölge Büyük Locası’ (Provincial Grand Lodge of Turkey) kuruldu. ‘Bölge Büyük Üstadı’ (Provincial Grand Master) olarak seçilen İngiltere Büyükelçisi Lytton Dükü Sir Henry Buhver’in is’adı yapıldı. Kendisi 1862 - 1865 yılları arasında ‘Bölge Büyük Üstadı’ (Provincial Grand Master) görevini sürdürdü. Kurulan ‘Türkiye Bölge Büyük Locası’ (Provincial Grand Lodge of Turkey) Aşmalı Mescit - Pera (Beyoğlu) adresinde çalışmaya başladı (7, 11, 12, 14, 15, 18, 22, 20, 23, 24, 28, 31, 32). Yukarıda verilen bilgiler ışığında, 1859 tarihinden önce Osmanlı İmparatorluğu veya Türkiye’de çeşitli tarihlerde ‘İl veya Taşra Büyük Locaları’ (Provincial Grand Lodge) veya ‘Ana Localar’ (Mere Loge) kurulmuşsa da, bağımsız ‘Büyük Loca’ niteliği ve örgütlenmesine sahip ve açıkça “Türkiye Büyük Locası” nitelendirmesi taşıyan masonik bir yapılanma görülmemiştir.”²⁰

Mason Yazarlar

Celil Lâyıktez, Tamer Ayan, Ahmet Akkan gibi mason yazarlar, resmi mason savlarını ve ideolojisini, öncelikle kendi kardeşlerinin beyinlerine yerleştirmek, sonrasında da dış dünyaya karşı savunma yapmakla görevlidirler. Bunlara fakir “**görevli mason yazarlar**” diyor. Yukarıda adı geçen mason yazarların hemen hepsi Türk ve Müslüman kökenli olmayanlar arasından, 33.°masonlardır. Bilimsel yöntem kullanmadan, nesnel ve belgeler üzerinde temellendirmeden, gerçekleri sınırsızca çarpıtarak yazarlar. Son derece bilinçli olarak görevlerini yerine getirirler. Tamer Ayan, Celil Lâyıktez, Ahmet Akkan, Yılmaz Altuğ, Mukbil A. Gökdoğan yukarıda belirttiğim anlayış ile bu konuda da yalanı inandırma yazıları yazmışlar. Mehmet Fuat Akev, hızını alamamış, Halim Paşa’yı “Şehzade” yapmış.²¹

²⁰ (Tuzcu, s. 3/18)

²¹ (Akev, 1982, s. 34)

Bir de *hevesliler* var; görevli yazarlardan kopyalayarak yazılar yazar, sunumlar yaparlar. Hevesliler grubu, mason tarikatı örgütlerinde, göze girebilmek, derece alabilmek, locasında yönetim kademelerinde yer alabilmek için taklit dayalı yazarlar. Onlardan birisine örnek olarak mason Koray Özalp'i vereyim. Koray Özalp, paraya kıyıp, yazdıklarını oldukça pahalı ve havalı bir kitap halinde bastırmış! İçi boş olduğu için dışı ile göz boyayacak. Kitabı yalnızca EKSR Yüksek Şûra üyelerine ücretsiz dağıtılıyor. Kitabından birkaç örnek;

“Buna karşın, İngilizlerin Osmanlı masonluğu üzerinde bir denetim kurma peşinde olduğunu gören Abdülhalim Paşa, Fransız Büyük Doğuşundan almış olduğu 33° Hakim Büyük Umumi Müfettiş unvanıyla, 24 Haziran 1861 Türkiye ve Mısır “Kadim ve Makbul İskoç Tarikatı Şura-i Ali-i Osmaniye” kurarak milli masonluk açısından tarihi bir adım atar. Bu ilk kuruluşta kimlerin kayıtlı olduğu tam olarak bilinmemektedir.”²²

“Kadim ve Makbul İskoç Tarikatı, Türkiye ve Mısır Suprem Konseyi” olarak kurulan Yüksek Şuramız, Dünya Ana Yüksek Şura olan ABD Güney Jürisdiksiyonunun bulunduğu Charleston’da, 1869’da toplanan Dünya Yüksek Şuraları Divan’ında onanır ve tanınır. “²³

1861’de kurulduğu söylenen Yüksek Şûra hakkında yazarken tarihi tipik bir mason yaklaşımı ile fütursuzca çarpıtmış;

Koray Özalp, İngiltere B. Büyük Locasının, mason olarak kabul etmediği Fransız masonluğuna göre yapılanmış İtalyan Büyük Doğusuna, Osmanlı’da Yüksek Şûra kurmak için yönlendirdiğini söylüyor. 1860’larda ortada Türk sözcüğü yokken sürekli Osmanlı devletinden ve toprağından Türkiye ve Türk toprağı diye söz ediyor. Yazdıklarını hiçbir tarihi belge ve atıf ile desteklemeden, mahalle kahvesi söyleşisi düzeyinde yazmasını ve diğer tutarsızlıklarını dikkate alınca, Giriş bölümünde açıklamaya çalıştığımız grup içinde beğenilmek, onaylanmak ve yükselmek güdüsü somut olarak görülmüyor mu? Sonuç

²² (Özalp, 2011)

²³ (Özalp, 2011)

Mason Tarikatı örgütlenme biçimleri:

İngiliz Büyük Locası, o dönemlerde üst derecelere karşıdır. İngiliz masonluğunda aslolan ilk 3 derece ve örgütü Büyük Locadır.

Fransız masonluğunda ise aslolan Yüksek Şûradır (4-33 dereceler) ve Büyük Doğu (1-3 dereceler) ismiyle Büyük Loca Yüksek Şûranın altındadır.

Amerikalılar EKSR Yüksek Şûraya (4-33 dereceler) son biçimini vermiş ve Yüksek Şûra kuruluş onayını da kendilerinde, Güney Yetki Alanı denen ana Yüksek Şûra da tutmaktadır.

Günümüzde yerli mason tarikatı örgütleri:

HKEMBL İngiliz masonluğunu izlemekte ve İngiltere B. Büyük Locası tarafından düzenli yani mason sayılmakta. Bunun onay tarihi de 1970.

Hür Masonların üst dereceler örgütü Yüksek Şûra, 1967 'de kuruldu, Amerika Güney Yetki Alanı tarafından daha sonra tanındı.

ÖMBL Fransız masonluğunu izlemekte, İngiltere B. Büyük Locası ve onun egemenliği altındaki Büyük Localarca mason sayılmamakta. ÖMBL kökü olabilecek yapı Osmanlı da Fransız masonluğu kurallarına uygun olarak 1909'da kurulan Yüksek Şûra ve altında Büyük Doğudur.

Bu gerçekler ortada iken;

İngilizlerin 1857 İzmir, 1862 İstanbul 'da kurdukları Bölge Büyük Locaları, Fransız masonluğuna göre çalışan ÖMBL 'nın sahiplenmesi dahası 1861 'de kurulduğu uydurulan Yüksek Şûra 'nın devamı olarak nitelendirilmesi mümkün değildir.

Mason Önder Tuzcu belgelerle ve çok açık bir biçimde ifade ettiği gibi o dönemlerde Osmanlı toprağında bağımsız bir Büyük Loca olmamıştır. Aktardığı İngiltere B. Büyük Locasına bağlı, Taşra Büyük Locası.

1861 'de İstanbul 'da hiçbir zaman yerel bir Yüksek Şûra kurulmamıştır.

Osmanlı - Türkiye'de mason tarikatının yerel örgütlerinin kökleri 1861'e gittiği koca bir yalandır.

Özgür Masonlar için gerçek başlangıç tarihi 1909'dur.

Hür ve Kabul Edilmiş Masonlar için ise 1974'dir.

Çünkü, İngiltere B. Büyük Locası ilkelerine göre 1965'de yapılanmış Hür Masonlar için, 1909'daki yapı düzensizdir, yani masonik değildir.

İngiltere B. Büyük Locasına göre, Türkiye'de HKEMBL'nın kuruluşu 1974.

Kökenlerini bile, tarihi gerçekleri ve belgeleri çarpıtarak tanımlayan bir tarikat, örgüt, yapıdan; ülkemize ve insanlığa dair; gerçek, ahlak, dürüstlük kavramları içinde ne beklenebilir? Bu yönde ifadelerine inanılabilir mi?

TRANSACTIONS
OF THE
SUPREME COUNCIL
OF
The 33^d Degree,
FOR THE
SOUTHERN JURISDICTION OF THE UNITED STATES.

GR. O. OF CHARLESTON,
MAY, 1868.

O. OF ST. LOUIS,
SEPT., 1868.

NEW YORK:
MASONIC PUBLISHING COMPANY,
No. 432 BROOME STREET.
1869. *e*

Bro. Councillor Jose de Silva Mendes Leal, were selected the Bros. Innocencio Francisco da Silva, who on account of his other engagements excused himself from serving on the commission, Jose Antonio Dias, Paulino Themudo, Jose Caetans Themudo, and Dr. Francisco de Paula dos Santos.

"The labors of the commission are in progress, and the good will and conciliatory spirit of all its members, with the loyal abnegation of each, must guaranty the fortunate result of this undertaking.

"That will be an event of the highest importance for Portuguese Masonry, and will raise it to the level of the importance of the other Masonic Powers of civilized nations."

Of this, the Editor of the Bolletino says: "Among the news, the most interesting is, undoubtedly, that of the project of a union of the dissident bodies that have been assembled under the obedience of a Masonic body, called the Grande Oriente Portuguez. If this junction is effected, Portuguese Masonry will remain one and indivisible, as the good of the order requires, and every ground of dispute will have disappeared among the Masons of Portugal. Moreover, the most ardent wishes of the Grande Oriente Lusitano will be happily accomplished."

I need hardly say that our Supreme Council will hail such a result with pleasure, and joyfully welcome the united body thus established. It is most gratifying to know that, although there is *division* of obedience and organization, among our brethren of Portugal, there is no enmity or ill feeling to make it difficult to effect a perfect union.

TURKEY

I learn from the report of Ill. Bro. Goodall to the Supreme Council for the Northern Jurisdiction, that in the year 1868 there was a distinct Grand Lodge of England at Constantinople, having twelve Lodges under its jurisdiction, the first of which was established in 1859. A French Lodge, *L'Etoile du Bosphore*, was established there by authority of the Grand Orient of France, in the same year; and there were, in all, in 1868, about thirty-five Lodges working in Turkey and Egypt, under authority from different Grand Bodies in Europe.

Ill. Bro. Goodall says: "In 1861, a French Brother, claiming to have the 83d degree from the Supreme Council of France, constituted a Supreme Council of the 83d degree, Ancient and Accepted Rite, at Constantinople, for Turkey and Egypt; but there appears to have been some irregularity and want of proper authority in establishing such a Grand Body, and it remained in a dormant condition. In 1864, Ill. Bro. Hyde Clarke received the 83d degree from the Supreme Council of France, and

in that capacity claims to have legalized the Supreme Council for Turkey and Egypt, and changed its Orient or Valley to Smyrna, where it now exercises Masonic authority based on the Constitutions of 1762 and 1786, and has three Symbolic Lodges, seven Rose Croix Chapters, and three Consistories under its jurisdiction. Ill. Bro. Hyde Clarke is still the Sov. Grand Commander; but since his departure from Turkey, nearly two years ago, Ill. Bro. Constantine G. Carrere, 33d, is conducting the duties of that office, with Joseph Langdon, 33d, Sec. Gen. H. E. As yet they have not been recognized by any foreign Masonic body; and the question is simply whether Ill. Bro. Hyde Clarke possessed the proper authority to reorganize the Supreme Council, give the 33d degree, and grant warrants to Lodges, Chapters and Consistories."

The Supreme Council of France was established in 1804 by the Ill. Bro. Comte Auguste Alexandre de Grasse, a member of the Supreme Council of the United States at Charleston in 1802, and who ceased to be a member of it when, in 1803, furnished with a commission as Grand Representative of this Body in the French West Indian Islands, and appointed Sov. Gr. Commander of the Supreme Council to be established for the French Islands Windward and Leeward, he established a Supreme Council in the Island of Santo Domingo. When the French were soon after expelled from that island, he went to France, and there, without special commission, but as Sov. Gr. Inspector-General and Gr. Commander of the West Indian Council, established the Supreme Council of France. No one has ever inquired with what regularity or in what mode he did so; or no one has ever inquired how regularly or according to what formulas the Grand Lodge of England was created in 1717, or the Grand Lodge of France, when French Masonry became independent of the Grand Lodge of England.

Nothing could well be more *irregular* than the creation of the Grand Orient of France, it having been created by means of a rebellion against the Grand Lodge of France, and by the treachery of a committee of the latter.

The Supreme Council of Italy, at Torino, and that of Spain, were created during the Empire by the Ill. Bro. De Grasse, or by authority from him, as Grand Commander of the Supreme Council of France; and the Supreme Council of Belgium was created by Ill. Bro. General Rouyer, appointed by the Supreme Council of France, of which Ill. Bro. de Grasse was then still Grand Commander. The Supreme Council of Belgium itself erred in saying that I had stated that it was created in 1802 by Ill. Bro. the Comte de Grasse.

The Supreme Council for the Northern Jurisdiction of the United States was created by Ill. Bro. Emanuel de la Motta, without special authority from the Supreme Council of the United States, and his action was subsequently ratified by it.

And the Supreme Council of England, it has been published and not denied, was created by authority from that at Boston, transmitted by letter. How the 33d degree was conferred on the members, or how they were installed, we do not know.

Nor do we know by whom and by what authority the Supreme Council for Scotland was established; but only that, ten years ago, Ill. Bro. Henry Beaumont Leeson, 33d, Sov. Gr. Commander of the Supreme Council of England, Wales, etc., did not consider it a regular Power of the Ancient and Accepted Scottish Rite.

The presumption is that a Brother claiming to have authority from the Supreme Council of France, and by virtue of it establishing a Supreme Council in a European State, would be possessed of the requisite authority, and be required to exhibit it. If he was a Sovereign Grand Inspector-General, active member of a Supreme Council, he had authority *without* special commission, to establish a Supreme Council in Turkey, by express provision of the Grand Constitutions of 1786.

If, however, there was want of authority, or irregularity in the execution of the duty, Ill. Bro. Hyde Clarke is, and was, an English Mason of high repute, as well as a scholar and respectable gentleman. Admiral Sir Sydney Smith held high Masonic office in France, and there was nothing to prevent the Supreme Council of France making Bro. Clarke a 33d, and commissioning him to regularize the Supreme Council of Turkey and Egypt, of which we believe Sir Henry Earle Lytton Bulwer, at the time Minister of Great Britain near the Sublime Porte, was a member and dignitary. If Ill. Bro. Hyde Clarke claimed to have such a commission and such powers, undoubtedly he had them in reality. Some of the South American Councils were created in the same manner, and the regularity of their creation, and the actuality of the powers claimed by the persons establishing them, in the absence of proof or allegation to the contrary, have always been presumed. We ourselves sent Ill. Bro. Vicente A. de Castro to Cuba, he being but an honorary member of our Body, with power from the Sov. Gr. Commander to regularize, if regularization were found necessary, the Supreme Council of Cuba and the West Indies.*

At the same time it is singular that the Supreme Council of France, from which the powers of the founder and of Ill. Bro. Clarke are said to have emanated, and the Supreme Council of England and Wales, to which the latter Ill. Bro. is perfectly well known, should not either have recognized the Supreme Council of Turkey and Egypt, or have declared it irregular. Its existence has often enough been noticed in the "Lon-

* An eminent English Bro. (a kadosh) writes to me from London in these words, in regard to this Ill. Bro.: "Here is Dr. Hyde Clarke, our English Mezzofanti, speaking and writing nearly thirty dialects and languages, a French 33", resident here, the correspondent of the true Supreme Council of France."

don Freemasons' Magazine" to draw attention to it. We at least know nothing contrary to its legality, although we heard, in some manner, some time since, that it was questioned. How and on what ground questioned, we do not know. Perhaps on the ground that there were no bodies of Masons of the Ancient and Accepted Rite in Turkey and Egypt, to be governed by a Supreme Council, when it was established. We do not know that it has any subordinate at all under it, nor but that it is merely the unsubstantial image of a Masonic Power. But that objection would have been equally valid, if it had been made against the Supreme Councils established under our authority in Cuba and Mexico, in creating each of which, I am now satisfied, we acted unwisely. But so also the Supreme Councils of France, Belgium, Spain and Italy were created, nor had the Supreme Councils of England, Scotland and Ireland more than a feeble constituency each when they were made. But all these soon created subordinates and subjects. A Supreme Council that should not do so would be like a barren tree, or a column of stone in the centre of a desert.

If the Supreme Council of Turkey and Egypt still has a real and useful existence, we shall be bound to give it the benefit of the same presumptions which obtain in favor of other bodies whose regularity is not directly impeached. Fraud is no more to be presumed than crime, and we cannot presume it of so reputable a gentleman, scholar and Mason as Ill. Bro. Hyde Clarke. But the unnecessary and improvident multiplication of Supreme Councils cannot but be mischievous, and it will not be wise to recognize any new one hereafter, that has not a respectable constituency and is not a real Power. If it should hereafter be made to appear to us that the Supreme Council of Turkey and Egypt is such a body, we shall, unless authority to create it was wholly wanting and it is clearly illegitimate, be ready to enter into amicable relations with it. For the present, inasmuch as it has not succeeded in obtaining recognition from the very body by whose authority it is claimed to exist, it will be wise and proper, I think, to request from it information in regard to the number and strength of the bodies that obey it, and as to the authority by virtue of which it was established; and until such information is had, to delay contracting an alliance or relations of amity with it.

MEXICO.

On the 21st of December, 1860, the Ill. Bro. Charles Laffon de Ladibat, active member of our Supreme Council, armed by it with plenary authority, established at the Valley of Vera Cruz, in Mexico, the Supreme Council of the 33d degree for Mexico and the States of Central America,

EK - 1 : A.B.D. Güney Jüridiksiyonu Yüksek Şûrası'nın
1869 Yılı Raporu

Kaynakça

(TYŞ arşivi - ABD G. J. Uu belgeleri, Konu 1). (n.d.).

Akev, M. F. (1982). *Türkiye'de Masonşuk Tarihi ve Türk Toplumunda Franmasonluğun Rolü*. İstanbul.

Akkan, A. (1997). *Mimar Sinan Yayınları, No.21; Büyük Üstadlar*. İstanbul: HKEMBL.

Altuğ, Y. (2003). Yüksek Şüra'nın Kuruluşu. In *Mimar Sinan L 2002-2003 Dönemi Çalışmaları, 1840'dan Günümüze Türkiye'de Masonluk* (pp. 212-252). İstanbul: HKEMBL Mimar Sinan Yayınları.

Atabek, R. (1994). Yabancı Obediyaslara Bağlı Osmanlı İmp.Çalışan Localar Hk. In R. Atabek, *Masonluk Üzerine*. İstanbul: HKEMBL.

Belgelerle Türkiye'de Milli Masonluğun Kuruluş Yılı; 1909. (2012). *Mimar Sinan Dergisi*(157).

Egeran, E. N. (n.d.). *Gerçek Yüziyle Masonluk*.

Lâyıktez, C. (1989). İngiltere BB Locası Arşivlerinde Türkiye ile İlgili Dok. (1857-1875) 1. Kısım. *Mimar Sinan*(70), 7-18.

Lâyıktez, C. (1999). *Türkiye'de Masonluk Tarihi Cilt:1 Başlangıç 1721-1956*. İstanbul: Yenilik Basımevi.

Öcal, G. (2012). *Türk Masonluğu*. Ankara.

Özalp, K. (2011). *Abdülhalim Paşa ve Türkiye Yüksek Şûrasının Kuruluş Yılları*. Ankara.

Özgen, H. (2009). Doğru Yanıt İçin Hangi Pencereden. *Mason Dergisi*(Özel Sayı 134a).

Taşdelen, H. (2019). *Mason Tarikatı ve Emperyalizm*. Retrieved from huroltasdelen.com: <https://huroltasdelen.com/index.php/kitaplar>

Tuzcu, Ö. (n.d.). 1857'de İzmir'de Kurulan "Türkiye Büyük Locası"nın Yasaları ve Tüzükleri. *Mason Dergisi*.

